

Muhdú pámeere páné iñújĩri ijcyáné miámúnaa meijcyáiyóne

Tujkénúeju

Ihyaamtĩ'pañétú caatúváné páné iñújĩĩne múnáadítýúu tsaate tsatsíhvú idyóbéévéne muhdú miámúnaa meijcyáiyóné pityácójcatsíne.

Ditsiééberédípye 10-ri 1948 ijcyáné pijcyábari tsaate páné iñújĩĩné túkevéjtsojtédítýú pihcyaaavé ipítýácójcatsí muhdú miámúnaa meijcyáiyóne. Á;áné dobéévé "Naciones Unidas" néémeé. Aaméhjáa téijyu caatúnú 30-neva miámúnaa maávyejúúlléíyonéhjĩ. Aanéhjáa imí ĩjtsúcunúnéllii nééme ténehjĩ páné iñújĩĩne múnáake iúúbállémeíki. Téhduréhjáa nééme ténehjĩ cáátúnúmeiháámĩ'pahúllevávú pámehdívuré itsújááve téhaamĩ ditye patsĩhjĩvávuré iééveki.

Á;áné boonétúhjáa iñe méiĩñújĩ'túkevéjtsojte téhdure ipihcyáávéne néé páneere 30-nevá cáátúnúmeiñé muhdú néhdu meijcyáiyóné méiĩñújĩri.

Aane ténehjĩ méwáábyuta ijcyáhi. Á;nehjĩ múu imíñeúvú iwáájácúne tehdu ijcyáhi. Aane tsá múu ihdyivuré pícyootúne. Múu iñahbémudívú pajtyétsó ténehjĩ ditye iwáájácúne tehdu iijcyaki.

Pityájcoju ĩhdénúmeiñe

Muurá pámeere tsáápiitsa méboohówama meijcyane mewáájácúmeícyá botsíi máájijúinĩiyá muhdú imí meijcyáiyóne. Á;ánéllii tsá tsaate tsíjtyé hójtsĩ'pañe meícyáityuró ĩcubáhrádu. Tsá tsaate tsíjtyedi meíćubáhráityuróne. ĩllure mépiáábójcatsíiyá pámeemáyé imí meijcyá tútávátsójcatsítýúme.

Á;rone teene méboohówá ijcyaróné mewáájácútúné nijcaúvú muurá tsaate muhdú imí meijcyáiyódú ijcyatúme ĩllure tsaatédí ĩcubáhrahíjcyáhi. Aane ehdu ditye méénune pámeere miámúnáadivuro ímityúne. Muurá pámeere iñújĩri ijcyáné miámúnaa méijyácunúrá tsaímíyé meijcyáiyóneri. Tsá múha méhdivu túútaválléityuró meihjyuvánee, ĩiná mecáhcujtsónee, ijcyane. Aame tsá ĩĩneri meíllityéityuróne. Tsá pĩhtójú pañe meijcyáityuróne. Ehdu meijcyane pámeere miámúnaa imí méijtsúcunúhi.

Ehdu ímityúné medářiĩvéjcatsíiyóné ĩhdétú ijcyáiyóné mééma túkevéjtsojúúne. Muurá tsaate ímityúné meke méénúhajchíi téénej tééveri tsaímíyé méimíbáchójcatsíhi. Muurá tene ijcyátuca tsáijyu máavyéjajte ijcyarómema mémúnáátsójcatsíiyáhi.

Aane mewáájácucáro téénej tééveri pahúllevá iñújĩĩne múnáama imí meijcyáiyáhi. Tsá tsaatéké menéhnílléityuróne. Muurá pámeere miámúnaa iñújĩri meijcyame méimíllé tsahdúré imí meijcyáiyóne.

Muuráhjáa 'Páné Iñújĩĩne Múnáá Pihcyááve' némeiñé pañe tsúúca ĩtsaavémé muhdú pámeere miámúnaa wajpiimúmayé walléémú meijcyame tsahdúré maávyejúúlléjcatsíiyóne. Aame mépiáábójcatsíiyá panéjcuávú tsahdúré pámeere imí meijcyaki. Á;áné pityájcoju iñe muhdú miámúnáake mepiáábóiyóné tsúúca mééma ijcyáneri méwaaajácútsó páhduube cómiñe múnáajpi méboohówama meijcyane ditye iávyejúúlléne icyáhcújtso imí iijcyaki.

Muuráhjáa 'Páne Iñújĩñe Múnáa Pihcyááve' némeiñe pañe íjcyame nées páhduube cómiñe múnáajpi méboohówama, méjtsútuma, méjcyame maávyejúúlléjcatsímyé múhójtsi'pañe méjcyátuki. Aamée pítyácójcatsí muhdú miámúnáake ipiááboiñe imí ditye íjcyaki.

Aane imiáané tehdújuco pámeere wáájacúiyóné muhdú túkevajtsoju néhdu méjcyame maávyejúúlléjcatsíiyóne.

Ahdícyane 'Páne Iñújĩñe Múnáa Pihcyááve' némeiñe pañe íjcyame nées ténehji néhdu páhduube íiñújiri íjcyané miámúnáajpi méjcyáiyóné méwáabyuta tene íjcyanélliíhye. Á;áneri meljyacunúiyá muhdú tene néhdu méjcyáiyóneri. Á;hdure tsíjtyeke méúwáábóiyá méiñúji múnáa íjcyátúróméhjimájuco ditye tehdú íjcyaki. Ehdu imí méjcyáiyá tsúuca teene mewáajacumé teenéi wáajacutumé pamévamáye.

Á;ané túkevajtsojúúné illu néehií:

1. Túkevajtsoju

Pámeere íiñújiri méjcyame tsá múhóji'si'pañe icubáhrádú méjcyáityuróne. Pámeere tsahdúré imí méjcyame mewájyújcatsíñe mépiáábójcatsíiyá tsaatéké éhdiñvállétumé éhne mú mépañétúéné nahbémuma méjcyadu.

2. Túkevajtsoju

Iñe íhyaamitú muhdú tene cáátuvádú méjcyáiyá pamévamáyé memúnáa íjcyátúrómema. Tsahdúré méjtsúcunúiyá pamévakéré wajpiímuke, walléémuke, pahdúváré méjpíihañe menéérómeke, pahdúváré méihjyúvárómeke, muhdú Píivyéébeke cáhcújtsórómeke, tsáijyu múne tsaate múhdurá túkevajtsojtédityú jtsámeiyómeke, tsííñe iñúji múnáa íjcyárómeke, iñtsútúmeke, iđáátsórómeke, muhdiñvátsihjiñvú tsíimávámeiyómeke; pámeekéré tsahdúré méjtsúcunúiyá tsaatéké éhdiñvállétúme.

Téhdure tsá múhdurá méjtsúcunúityuró tsáijyu múne tsaate túkevajtsojte múhdurá iññúji múnáake túkévjtsórómeke. Tsá ditye ityaúhbajúúné múhdurá méénuróné pañe íjcyámeke meéhdiñválléityuróne. Tsáne iñúji múnáa tsaaté hójtsi'pañe múhdurá íjcyárómeke tsá meéhdiñválléityuróne. Tsahdúré méjtsúcunúiyá iye túkévjtsómeiyómema diityéke.

3. Túkevajtsoju

Páhduube imí méjcyáiyáhi. Á;ámeke tsá múha iñnerí meke ipátsaríjcyómeke tútávajtsóityuróne.

4. Túkevajtsoju

Tsá tsaate meke íhyójtsi'pañévú pícyoome icubáhrádú méjcyame diityé iicúve múnáa méjcyáityuróne. Tsá muucá miámúnáadívú menáhjiñénúityuróne. Eene tsáma ávyeta tsá imíllémeityúne.

5. Túkevajtsoju

Tsá tsaatédi meicubáhráityuróne. Tsaatéké méúwáábócooca chooco méúwáábóiyáhi. Tsá meméénúityuró iyáábeke mú méénudu.

6. Túkevajtsoju

Páhduube miámúnáajpi iñe méiñújiri ihdyícyátsii meijcyarómé téhdure méijcyá teene túkevéjtsojúúné pañe. Aame mépiivyété tsaatéké menééne méwáabyuta páme wáabyutaré tene íjcyane meke ipiááboki.

7. Túkevéjtsoju

Tsáné imibájchoju tsaatéma meméénúcooca tsá tsaatékére mepiáábóityuróne. Pámeemáyé tsahdúré imibájchoju méénúmeíiyá muhdú imichi teene taúhbaju néjijtóri.

8. Túkevéjtsoju

Pámeere miámúnáama imityúnéhji' imibájchoobe imibájchóiyá tehdiívane diityémá pájtyécooca muhdú taúhbaju néhdu tsaatéké éhdiivállétuubére.

9. Túkevéjtsoju

Tsá tsaatéké peecúteré meékéévéne mecúvejáánúityuróne. Téhdure tsá peecúteré tsaatéké méiñújitu meijchívyétsóityuróne.

10. Túkevéjtsoju

Tsaate tsíjtyé hallúvú imityúnéhji' imibájchoóbeke úbálléijvu dííbye éllevu péemema imíñeúvúré imibájchóiyooobe muucá éhdiivállétuubére. Á;rónáa ihdyu tsá díbye tsaatékére piáábóityuróne. Méénúiyooobe muhdú teene taúhbaju néhdu tsahdúré pámeemáye.

11. Túkevéjtsoju

Tsaate tsíjtyé hallúvú imityúné úbállécooca tsá peecúteré menééityuro imiáané tehdujuco tene íjcyane. Tujkénú pañetu úbállémeíiyómé muhdú tene íjcyane imíñeúvú mewáájácuki.

Muuráhjáa taúhbajúi imíñeúvú pánéévétúnáa tsaate múhdurá íjcyarómé hallurí tsá pahdu iná íjcyatúne. Á;ijyúu imityúné méénúomeke tsá icyooca íjcyané taúhbaju néjijtóri méúwáábóityuróne. Méúwáábóiyá téijyúu íjcyané taúhbaju néjijtóri. Á;rónáa ihdyu icyooca tsaate imityúné méénúhajchíi botsii méúwáábóiyá muhdú icyooca íjcyané taúhbaju néjijtóri.

12. Túkevéjtsoju

Tsá tsaatéké ineri mepátsaríjcyóityuróne; tsá tsaaté já mepátsaríjcyóityuróne; tsá tsaate tsíjtye éllevu wállóóné waajácúhááimi' meéévéityuróne; tsá tsaatédítyú néhniyyu mewááoityuróne. Ehdu nénéhi' ihdetú íjcyané mééma taúhbajúúné páme wáabyuta meke tene ityéhmeki.

13. Túkevéjtsoju

Tsáné iñújiri meijcyame mépiivyété mepééiyóné kiávú méimilléhullévu. Aame méijcyáiyá kiá méimillétsihyi.

Muurá pamévaré mépiivyété tsííñé iñújivu mepééiyóne. Aame méóómíiyá méiñújivu méimillécooca. Aane tsá múha meke tsáhájtsóityuróne. Muurá mépiivyété mepééne méimilléhajchíi téhulle meijcyaki.

14. Túkevéjtsoju

Muurá méiĩnújĩri ìcúbáhraméi pañe meijcyáhajchíi mépiivyété mepééiyóné tsííñé iĩnújĩvu. Á;áné iĩnújĩ múnáa tsaímíyé meke waatsúcúpéjtsóiyá imí diityémá meijcyaki. Tsá meke ditye cátúhtsópéjtsóityuróne.

Á;rónáa tsáijyu múúne méhdityuré ijcyane ímityú medářiívémeíhijcyámé ihdyu tsá mepíivyététú tsííñé iĩnújĩvu mepééiyóne. Awááréjuco íñe muhdú íhyaamĩ'pañétú tene néhdu meijcyátúhajchíi muurá tsá mepééityuróne.

15. Túkevėjtsoju

Paméváre mĩámúnáa méijcyá tsáné iĩnújĩ múnáa. Aane tsá múha meke nééityuró tsáné iĩnújĩ múnáa meijcyatúne.

Téhdure tsá múha meke peecútéré wállóóityuró tsííñé iĩnújĩvu. Téhdure idyé tsá múha meke nééjuri tsííñé iĩnújĩ múnáajpíyéjuco meijcyáityuróne.

16. Túkevėjtsoju

Paméváre mĩámúnáa wajpíímumáyé wallémú piivyété ityáábávajcatsíñé iééve úújetétsihvu ímílléhajchííjyu. Aame tsúúca tsája múnáa ijcyame piivyété ìtsiĩmaváne. Á;ánetu tsá múha diityéké tsáhájtsóityuróne. Tsá muhdú tene néétu muutéhji'ditye ijcyane, muhdú Píívyéébeke ditye úraavyéne. Muurá pámeere piivyété tyáábávajcatsíñe. Aane diitye táábávajcatsímyé avyéjúúlléjcatsíiyá tsahdúre. Téhdure wáágóójcatsíyómé avyéjúúlléjcatsíiyá tsahdúre.

Á;ánetu tsá muucá metáúhbaítyuró ditye ityáábávajcatsíki. Caatyé ityáábávajcatsíñé imíllémé pañetu iíye ímílléhajchíi piivete ityáábávajcatsíñe.

Muurá ihdyu páñetu meijcyájucó teene tsája múnáa meijcyane. Aame pámeere méijcyá tsahdúré meĩnujĩ'túkevėjtsojié túkevėjtsójú pañe.

17. Túkevėjtsoju

Muurá pámeere tsáápiitsa méijcyátsiĩhjiima méijcyáiyá meímílléhajchííjyu. Téhdure tsaaté múnáa iliĩnújĩma ijcyáiyá ímílléhajchííjyu. Aane tsá múha tsáhájtsóityuróne.

Aane tsá peecútéré múhdityú íijcyátsíi múha dójtúcúityuróne.

18. Túkevėjtsoju

Pámeere mĩámúnáa mépiivyété muhdú meijtsámeídyú meijcyáiyóne, kéjĩjtórí Píívyéébeke meúraávyéiyóne. Téhdure mépiivyété tsájĩjtótú tsíjĩjtóvú mepájíyéiyóné muhdú meímíllédu. Aame idyé mépiivyété ìiná meijtsámeíñeri, ìiná mecáhjújtsóneri meíhjúváyíyóné mééréétsihvu. Téhdure mépiivyété medóbéévétsihvu tsíjtyeke meúwáábóné keená eúraáveyejĩjto.

19. Túkevėjtsoju

Pámeere mépiivyété ìíiná meijtsámeíñé meijyújcaáyóiyóné tsijtye iwáájacuki. Aane muhdú meijtsámeíñé meíhjúváné hallútú tsá múha meke tsáriíléityuróne. Muurá mépiivyété panéváre mewáájane. Téhdure mépiivyété muhdú tsíjtyé jĩtsaméi ijcyane mewáájacúné waajácúhaamíñé

meéévénej tééveri. Muurá idyé mépiivyété iíná meíjtsámeíñé mecáátunúne, meúwaabóne. Aane páneere mépiivyété ihdyícyáhullévú tsííñé iñújñínévú metsújaúcúne. Iñehjǀ páneere mépiivyété meméénune mecáátúnúneri, meíhgyúváveri, panévariyé muhdú meímillédu. Á;áné hallútú tsá múha meke iíná nééítyuróne.

20. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété tsatsíhvú medóbeevéné mepítyácójcatsíki. Téhdure mépiivyété tsáha múnaa tsáné wákimyei meenuhá pañévú meúcaavéne.

Á;rónáa ihdyu tsá múha meke ávyeta táúhbaítyuró tsáha múnáajpi meíjcyaki.

21. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyéterá méiñújǀ' túkevétsojǀé íjcyáha múnáa pañévú meúcaávéiyóne. Meere meúcaavéné mepíívyetétúhajchíí tsíjtyeke meméménúmeke méwáállóóiyá mecápayóóve.

Muurá pamévárez mépiivyéterá méiñújǀ' túkevétsojte níwáávéné wákimyéiháñé meméénúiyóne.

Muurá pámeere miámúnaaré mémenúme tsáné iñújǀ' túkevétsojte íjcyáhi. Teene meenúme caatyéké ityújkevééllémeke téévéneúvúré imyéménúneri. Aane tsá tsaatéré píívyetétú teene imyééñune. Muurá pámeere mépiivyété meméménúne. Á;rónáa tsá múha meke táúhbaítyuró tsaate metújkevééllétúmeke meméménuki. Meere páñetu caatyé meíjtsúcunúmeke méméménúiyáhi. Téhdure idyé méméménúiyá tsaatéké muhdú meímílléjǀjtorí. Á;rónáa ihdyu imíñeúvú tene íjcyáiyódú méméénúiyáhi.

22. Túkevétsoju

Pámeere méhdi íjcyáiyóné iíñe tájpi meíjcyane. Á;nejcútú méiñújǀ' avyéjajte meke piáábóiyá ipíívyetédúneri. Téhdure tsíñéhjǀ' iñújñíne múnaa dsiídsivámé meke piáábóiyá iíñe tájpi meíjcyáiyóné meíjcyátsótúmeke. Aame iíná meke pihtótúme tsúuca imí mepánéévémedi tsá múha méhdi úhǀvatéítyuróne. Ehdu meíjcyáiyá imí memúnáama meíjcyame meúráávyé méíhdé múnáaúvúu úráávyehíjcyánetu kéjǀtójǀ' imí meíjtsúcunújǀjǀtójǀ.

23. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété méwákimyéima meíjcyáiyóne. Á;rónáa idyé tsá téeneri ávyetá icúbáhraméí meméénúítyuróne. Aane teene wákimyéí túkévejtsómé tsaímíyé meke túkévéjtsóiyáhi. Á;ánetu tsáijyu múúne tsaate íwákimyéima íjcyátúhajchíí pamévárez mepiáábóiyá téhdure íwákimyéima ditye íjcyaki.

Pámeere mépiivyété tsahdúré meújcuíiyóné méwákimyéí áhdó muhdú mewákimyéíñé tujkévevu.

Pámeere wákimyéí múnaa iíná íwákimyéíñe áhdó újcuíiyá téene tájpi iísiímema imí íjcyame iávyejúúllémeíki. Aane tsáijyu múúne tsaaté wákimyéí áhdó újjetétúhajchíí tsǀjǀjǀtóriyéjuco diityéké tene áhdoméíiyóné tsijtye diityéké piáábóneri.

Pámeere wákimyéi múnáa piivyété idyóbéévéne ipityácójcatsíiyóné muhdú iwákimyéi tsíñehjìma íjcyane íímíáávyétsoki.

24. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété mewákimyéityúi tsárahja mewáyééévéiyóne. Aane tsá mewákimyéi mepátyéévétsóityuróne. Eevéríyé mewákímyeíiyáhi. Muurá téénéllíi íjcyáné téénetu mewáyééévehíjcyárahjì. Á;rójcoojjì áhdó méújcúiyá téjcoojjì'mewákímyeítyúrónááaca.

25. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété tsaímíyé meíjcyáiyóné méétsíímema. Aame mehjáháñema meíjcyámedítyú tsá majcho, wájyamu, tsíñehjì ííñe tájpi meíjcyáiyóné píhtóityuróne. Mechémecooca métáábímyeíiyáhi. Íjcyáné tsíñehjì téhdure imí meke píáábóiyonéhjì. Á;nejcúhjtú mépiáábójcatsíiyá imí tsaméhjì' meíjcyaki. Tsaate iwákimyéma íjcyátúmeke mépiáábóiyá ditye téhdure iwákimyéma íjcyaki. Téhdure kéememu, pííbájjyujte tsijtye ídátsó néeme iwákímyeíiyóné píívyetétúmeke mépiáábóiyáhi.

Téhdure idyé walléémú éévájtema tsíiniéwuúmuke tsaímíyé météhméiyá imí ditye íjcyaki. Tsá apáámyéré imí ityáábávájcatsíñe tsíímáváméj tsíímeke metéhméityuróne. Téhdure imí táábávájcatsítyúróméj tsíímeke tsaímíyé météhméiyáhi.

26. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété waajácúhaamíé míféiyóne. Tsá tsíime waajácúhaamíné ííftetumé íjcyáítyuróne. Imíllémeíñe pámeere tsíime waajácúhaamíné ííftéiyóne. Aane tsá áhdómeítyúne. Téhdure pámeere mépiivyété éhniíñevújuco íjcyáné uwáábovu meúcáávéiyóné mewákimyéma meíjcyaki. Tsá tsaaté wáabyutaré tene íjcyáítyuróne.

Páneere uwáábó íjcyá mewáábyuta meke tene wájácúúvetsómé pamévakéré maávyejúúlleki. Aame tsá meéhdíiválléítyuró tsííñe ííñújì múnáa, tsíjyúhjtìri íhjuvámee, Píívyéébé icyánéjcú pahdúváré úráávyerómee, íjcyámeke. Á;ánejjí tééveri 'Páne Íñújìíñe Múnáa Pihcyááve' némeímyé túkevétsoju néhdu páhduube cómíñe múnáajpi imí íjcyaki.

Muurá pámeere mépiivyété méétsíímeke keená imí meíjtsúcunúné ditye áábohíjcyátsihvu meúácóiyóne.

27. Túkevétsoju

Pámeere mépiivyété muhdúhjáa meíhdé múnáaúvú icyahíjcyánetu imí meíjtsúcunújjítójjì'meúráávyéiyóné majtsíháñe, nuutáháñema tsíñehjì imí nénehjì. Á;néhjtú tsá múha meke píívyetétú íbóíjcyúiyóne. Téhdure tsíñehjì éhniíñevu mépiivyété mewáájácúiyóné méicyánéjcúene íjcyátúronéhjì keená meke píááboiyonéhjì'mewáájácuki.

Pámeere mépiivyété meméénúiyóné tsane, mecáátúnúiyóné tsané íjtsaméi. Á;néhjì'hallúvú ímichi teene méénume dsíídstváiyáhi. Tsá tene ímíllémeítyú tsane meméénune tsijtye íékéévéne hallúvú dsííksístváyíyóne.

28. Túkevétsoju

Pámeere tsíñéhjì'íñújìíñe múnáama mépiivyeté meíjcyáiyóné túkevéjtsójú pañe imí meíjcyaki. Á;ánélliihyée muurá páhduube panévá iñújìíñe múnáajpi idyóbéévéne meenú túkevéjtsoju. Aane tútávájtsóiyóné taúhbaju muurá tsá íjcyatúne. Ehdu íjcyáiyóné muhdú íhyaamì'pañétú tene néhduú.

29. Túkevéjtsoju

Pámeere máhallurí teene memúnáama imí meíjcyánetu meke piáabóné meméénúiyóne. Á;ánetu méwaajácúiyá ímíááné tsúúca mewájácuuvéjucóomé imí mepáneevéne.

Á;ánéllii tsúúca íjcyáné méema panévatúré meke túkévéjtsóiyóné taúhbajúúné pámeere tsahdúré imí meíjcyaki. Aame tsá metútávátsójcatsíítyuróne. Pámeere pátsáricyójcatsítyúmé meíjcyáiyá tsahdúré imí meíjcyaki. Tsá múha píivyetétú íimillédú meke idyáriívéiyóné tehdu múhójtì'pañé meíjcyámekéjìívari.

Muuráhjáa iñe túkevéjtsojúúné néhdu tsaímíyé méíjcyáiyáhi. Aane tsá múha tsíhdyúréjtsóítyuró 'Páne Iñújìíñe Múnáá Pihcyááve' némeiñé pañée íjcyame méénúné túkevéjtsojúúne.

30. Túkevéjtsoju

Páneere iñe íhyaarnì'pañe íjcyáné túkevéjtsoju méénúmeiñé tsá múha tsíñejcúvúré illéébóne íimillédú tsaatéké dáriívéityuróne. Tsáijyu múúne tsaápi, tsaáte, méiíñújì'túkevéjtsojte íjcyarómé tsá tehdu méénúityuróne.